

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ มีนโยบายปรับเปลี่ยน และปฏิรูป การบริหารการเงินการคลังภาครัฐ เข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการดำเนินการและการจัดการภาครัฐ มีการจัดการอย่างเป็นระบบครบวงจร และมีมาตรฐานทั้งระบบงบประมาณ ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ระบบการเงินและบัญชี ระบบบริหาร ทรัพยากรบุคคลากร และระบบบัญชีต้นทุนเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้ การจัดทำบัญชี และรายงานการเงินด้วยระบบ GFMS มีขั้นตอนแตกต่างกันไป เจ้าหน้าที่มีการสับเปลี่ยนไปปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ทำให้ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจด้านการเงิน และบัญชี ประกอบกับกรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ อนุญาตให้ส่วนราชการที่มีความพร้อมยกเลิกการจัดทำบัญชีตามเกณฑ์คงค้างด้วยมือโดยให้นำข้อมูลเข้าระบบ GFMS ให้ครบถ้วน และสามารถตรวจสอบกระหายอดหรือหาความแตกต่างของบัญชีที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ บัญชีที่เกี่ยวข้องกับตัวเงิน ซึ่งการยกเลิกการจัดทำบัญชีตามเกณฑ์คงค้างดังกล่าวให้ดำเนินการในภาพรวม ระดับส่วนราชการ ที่มีฐานะเป็นกรม และแจ้งผลให้กรมบัญชีกลางทราบเพื่อรวบรวมข้อมูลแจ้งสำนักงานการ ตรวจเงินแผ่นดินต่อไป นั้น

ผู้ตรวจสอบภายใน เห็นว่าหน่วยงานกรมทรัพยากรน้ำมีข้อจำกัดด้านบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการเงิน และบัญชี จึงได้วางแผนตรวจสอบการดำเนินงานด้านการเงิน และบัญชี เพื่อทราบปัญหาอุปสรรค หรือข้อจำกัดของการดำเนินงาน เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขให้ มีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อตรวจพบ

๑. การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ บุคคลคนเดียวกัน ปฏิบัติหน้าที่ หลายขั้นตอน บางแห่งไม่มี ระบบควบคุมภายใน เช่นการสอบทานการปฏิบัติงานทำให้เกิดข้อผิดพลาดเคลื่อน

๒. การปฏิบัติงานด้านการเงินบางแห่งปฏิบัติตามระเบียบเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและ การนำเงินส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่สม่ำเสมอ ขาดความครบถ้วน ข้อตรวจพบในหลายประเด็น กลุ่มตรวจสอบ ภายในได้เคยให้ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะ รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติ แต่หน่วยงานไม่ได้ดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ทำให้ยังคงพบข้อผิดพลาดเช่นเดิม เช่น

๒.๑ การจ่ายเงินไม่มีหลักฐานการจ่าย ไว้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

๒.๒ เจ้าหน้าที่ผู้จ่ายเงินไม่ได้ประทับตรา ข้อความว่า “จ่ายเงินแล้ว” โดยลงลายชื่อรับรองการ จ่ายเงินและระบุชื่อผู้จ่ายเงินด้วยตัวบรรจง พร้อมทั้งวัน เดือน ปี ที่จ่ายกำกับไว้ในหลักฐานการจ่ายเงินทุก ฉบับ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ

๒.๓ ไม่มีการสอบทานเอกสารขอเบิกเงินกับใบแจ้งหนี้ ทำให้เกิดข้อผิดพลาดเคลื่อน

๒.๔ การคืนเงินยืมราชการเกินกำหนด

๒.๕ บางแห่งการจ่ายเงินโดยกรมบัญชีกลาง เพื่อเข้าบัญชีให้เจ้าหน้าที่ หรือผู้มีสิทธิรับเงินโดยตรง ไม่ มีใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานแสดงการโอนเงินเข้าบัญชีเจ้าหน้าที่ หรือผู้มีสิทธิรับเงินแนบ

๓. บางแห่ง วิธีการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง เช่น

๓.๑ จัดทำทะเบียนคุมหลักฐานขอเบิก บันทึกการรับใบสำคัญ ไม่ครบถ้วน อาจทำให้ใบสำคัญสูญ หาย ไม่ทราบว่าจะถูกเบิกจ่ายให้แล้วหรือไม่ ยากในการตรวจสอบ และจัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงินเกินกำหนด

๓.๒ การจัดทำทะเบียนคุมฎีกาเบิกจ่ายเงิน บันทึกวันที่รับฎีกาไม่ถูกต้อง อาจทำให้การจ่ายเงินงบประมาณเกินกระทรวงการคลังกำหนด

๓.๓ การจัดทำทะเบียนคุมเงินงบประมาณ บันทึกรายละเอียดไม่ถูกต้อง ครบถ้วน งบลงทุนไม่ได้จัดทำทะเบียนคุมแยกเป็นรายโครงการ ผลกระทบอาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการกันเงินไว้เบิกเหลือในปี

๔. บางแห่งจัดทำบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง ไม่เป็นปัจจุบัน บางแห่งจัดทำไม่ครบทุกชั้นตอน บางแห่งไม่จัดทำบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง

๕. มีบัญชีพักงานระหว่างก่อสร้างคงค้างในระบบ GFMS จำนวนมาก ทำให้ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการ ดังนี้

สำนักบริหารกลาง	จำนวน	๑,๑๙๗,๗๕๗,๑๕๓.๙๓	บาท
สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๑	จำนวน	๑,๘๙๙,๐๙๖,๔๔๘.๘๑	บาท
สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๒	จำนวน	๑,๙๗๔,๗๓๗,๑๕๑.๔๕	บาท
สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๓	จำนวน	๗๕,๕๗๕,๔๙๐.๓๓	บาท
สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๔	จำนวน	๑,๐๔๗,๓๕๔,๓๙๘.๓๔	บาท
สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๕	จำนวน	๑,๕๒๓,๘๐๕,๓๖๗.๓๑	บาท
สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๙	จำนวน	๑,๔๔๐,๔๗๒,๙๑๕.๕๖	บาท

๖. บัญชีสินทรัพย์แต่ละประเภทในรายงานการเงินในระบบ GFMS ไม่ตรงกับทะเบียนคุมสินทรัพย์ของหน่วยงาน ทำให้คำนวณค่าเสื่อมราคาไม่ถูกต้อง

สาเหตุ (Cause)

๑. เนื่องจากบุคลากรน้อย บางแห่งสามารถปฏิบัติงานได้ไม่มีข้อผิดพลาด บางแห่งมีข้อผิดพลาดเนื่องจาก ไม่มีการสอบทาน หรือตรวจสอบสม่ำเสมอ

๒. การส่งใช้เงินยืมเกินกำหนด เกิดจากผู้ยืมเงินคืนเงินเกินกำหนดเอง และเจ้าหน้าที่ออกไปเสิร์ฟรับเงิน หรือไปรับใบสำคัญล่าช้า

๓. บางแห่ง เจ้าหน้าที่ขาดความเอาใจใส่ ในการปฏิบัติ ไม่ค้นคว้า ศึกษา วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง ใช้วิธีปฏิบัติตามเจ้าหน้าที่คนเดิม ซึ่งไม่ถูกต้อง

๔. บัญชีพักงานระหว่างก่อสร้างคงค้างจำนวนมาก เกิดจากเดิมการปรับปรุงบัญชีพักงานระหว่างก่อสร้าง ต้องดำเนินการในเครื่อง GFMS Terminal ทำให้หน่วยงาน สทภ. ๑ - ๑๐ ต้องจัดส่งเอกสารให้ส่วนกลางดำเนินการ

๕. ไม่มีการตรวจสอบทะเบียนคุมสินทรัพย์ของหน่วยงานกับสินทรัพย์ที่บันทึกในระบบ GFMS ทำให้ไม่ทราบที่มาของสินทรัพย์ และมีการโอนสินทรัพย์ระหว่างหน่วยงาน ไม่ได้ระบุวันที่โอนทรัพย์สินเข้าในระบบ ทำให้การบันทึกวันที่ได้มาในทะเบียนคุมทรัพย์สินของหน่วยงานไม่ตรงกับวันที่ได้มาในระบบ GFMS

ผลกระทบ (Effect)

๑. ทำให้เกิดความเสียหาย อาจมีข้อผิดพลาดการทุจริตโดยไม่มีผู้พบเห็น และแก้ไขได้ทันเวลา

๒. ทำให้เกิดข้อตรวจพบในหลายประเด็น เกี่ยวกับการปฏิบัติไม่เป็นไปตามระเบียบฯ ขาดความครบถ้วน สม่าเสมอ

๓. ทำให้ไม่สามารถระงับยอดบัญชีสินทรัพย์แต่ละประเภทได้
๔. ทำให้รายงานการเงินในระบบ GFMIS ในภาพรวมของกรมทรัพยากรน้ำไม่ครบถ้วนถูกต้อง ขาดความน่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะ (Recommendation)

๑. ควรมีการสับเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้งานและลดความเสี่ยงบุคคลคนเดียวปฏิบัติหน้าที่หลายหน้าที่
๒. ควรให้มีการควบคุมภายในที่รัดกุมในการตรวจสอบก่อนดำเนินการต่อ เพื่อป้องกันข้อผิดพลาด
๓. ผู้บริหารต้องจัดโครงการพัฒนาบุคลากรด้านการคลังและพัสดุอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง
๔. ควรมีการประชุมภายในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน และทบทวนการทำงานเพื่อหาแนวทางทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ
๕. ควรกำชับให้เจ้าหน้าที่เร่งดำเนินการตามตามแนวทางการยกเลิกการจัดทำบัญชีตามเกณฑ์คงค้างด้วยมือ (Manual) แบบหนังสือกรมบัญชีกลางที่ ๐๔๒๓.๓/ว ๓๘๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๖
๖. ควรกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้มีข้อตรวจพบซ้ำซากต่อไป
๗. ควรกำชับให้เจ้าหน้าที่เร่งดำเนินการตามหนังสือกรมบัญชีกลางที่ กค ๐๔๒๓.๓/ว ๔๕๘ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ เรื่องเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีของส่วนราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗